

már szét is küldötte a választási utasításokat. Az utasítások a választókerületek tegnap között részletes beosztását tartalmazza és többek között a következőket rendel el:

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség elnöksége, a Nagy László Bizottság felhatalmazása alapján az idei III. országgyűlési konferencia f. évi szeptember hó 11-13. napjaira állapította meg. A konferencia helye: Arad.

A delegátusválasztásokat f. évi aug. 15-22-iki időben kell megtartani. Augusztus 25-ikéig valamennyi választási jegyzőkönyvnek a központi irodában kell lennie.

A választási eljárásra vonatkozólag a II. országgyűlési konferencia választási módosítási irányadók. Szíves figyelmükbe ajánljuk a rendelkezések pontjait és pedig:

Minden sékelfizető, aki 18-ik életévét betöltötte aktív, minden 24 életévét betöltött szervezeti tag passzív választójoggal bír. Minden szavazó annyi jelölthez adhatja le szavazatát, ahány delegátust az illető helység küldeni jogosult. A szavazás módja lehet nyílt, vagy titkos.

A proporcionális élv szem előtt tartandó, hogy minden pártárványlat a maga jogos képviselőjéhez juthasson.

A kerületekben a sékelfizetők közgyűlése határoz arról, hogy minő módon történjék a választás. A delegátusok választásával egyidejűleg a pótdelegátusokat is meg kell választani arra az esetre, ha valamelyik megválasztott delegátus a konferencián bármely okból részt nem vehetne. Egy delegátus csak egy mandátumot vállalhat, ez a megbízatás másra át nem ruházható. A megválasztott delegátus helyébe pótdelegátus csak akkor léphet, ha a helyettesítendő delegátus a konferencia tárgyalásain még nem vett részt.

A delegátusokat utasítások nem kötik.

A választások megajtásáról minden kerületben külön választási bizottság intézkedik, melynek elnöke gondoskodik a választás pontos jegyzőkönyvének felvételéről.

A választások elleni panaszok legkésőbb augusztus 25-ikéig nyújthatók be a központi irodába, melyekről a Nagy László Bizottság által kiküldött igazoló bizottság dönt.

A megválasztott delegátusok a választási bizottság által aláírt igazolójeggyel látandók el, eme igazolójeggyel alapján a megtörtént mandátum verifikálás után a központi igazoló bizottság delegátusjegyet ad ki, mely a konferencia tanácskozásaira belépőjeggyül szolgál.

A kolozsvári vezetőség nagy körültekintéssel választotta meg a harmadik konferencia színhelyét. Az a keret, amit Erdély egyik legszebb kulturájára, Arad fog adni, már eleve is biztosítja a konferencia külső sikerét. Ennek a külső sikernek biztosítására a központi iroda teljes apparátussal és szakadatlanul dolgozik. Ami azonban a belső sikert illeti, az teljesen Erdély zsidóságának kezében van. Ha a választókerületek olyan képviselőket fognak a konferenciára küldeni, akik méltóak lesznek a mai történelmi napokhoz, a Palestina-mandátum ratifikálásához és azokhoz a reményekhez, melyeket a zsidó nemzeti ügy Erdély zsidóságához fűz, akkor a harmadik országgyűlési konferencia méltó visszhangja lesz annak az erőnek és lelkesedésnek, mellyel az egész világ zsidósága sorakozik nemzeti ideáljaink mögé.

A macedóniai fölkelés évfordulója. Szófiából jelentik: Az 1903. évi macedóniai fölkelés évfordulóját tegnap nagy ünnepséggel ülték meg, amelyen 30.000 macedóniai vett részt. A tündelő menet ily felirású táblákat vitt: Macedónia a macedóniaké. Az elhangzott szónoklatokban követelték a macedóniai kérdés rendezését, az ártatlanok szabadonbocsátását és vagyonuk visszaszátását.

Glasner Móseval Máramarosszigeten

Egy nevezetes héber könyvtárban

— Az Új Kelet kiküldött munkatársától —

Máramarossziget, augusztus 8.

Nagysomkútiig meg sem állt az autók. Itt Goldstein doktor családja bőséges és barátságos vendéglátását élvezhetjük. Korán reggel volt, mégis percek alatt megtádták, hogy itt van Glasner Móse és az orvos tágas, finom szalonja egyszerre hívek gyűlékező-helyévé változott. Elnöki székétől szűlő holdgömbben nem üdvözölhet, mint ezek a pájszos, szakállas emberek a kolozsvári mestert.

Rebbe-hívek és mégis hódolói a cionista-vezérnek.

Egyikük odaszegja nekem:

— Milyen kár, hogy rebbe reb Alimelech korában nem találták föl az autót. Törött, rossz szeleken kellett szegénynek járnia, ösztövére lovacskaival. Meenyivel gyorsabban és messzebbre tudta volna vinni a chasidizmust!

— Talán így is jó — feleltem.

— Nem jó — maktakodott — nem jó, mert akkor most több chászéd lenne cionista és minél több vallásos ember vesz részt az ország felépítésében, annál előbb jön az igazi gonla: az emberi boldogság. Még jóideig kell várakozni, amíg mindenki vallásos lesz Erec Jisraeleiben.

Lesújtottan állapította ezt meg, mégis kiérződött a hangjából, hogy nem kell nagyon busulni, a vallás is megtalálja majd valahogy a maga számát. Fő, hogy Erec Jisraele az ott-honunk.

Már indult a gépkocsi, már bucsuzkodás után voltunk, a csoport kendőt készített elő lobogtatásra, amikor oda-futott az emberem fontos mondanivalóval hozzám az autóhoz.

— Kérem, csináljon propagandát annak, hogy Balfour a templomokban „mischeberacht” kapjon megfelelő Kerem Hajjeszód adományokkal. Ne felejtse el. Nem felejtettem el.

Nagybányától Szigetig erdőn át, pompás, felfelé kigyózó uton vitt az út. Valahorá Svájcha varázsoltta az embert a természet vad romantikája és a kultúra, ami feltartja a kitűnő utat, a beton karfákkal és modern hidakkal. Az az érzésed, hogy innen a rendezettség és jólét bőséges tárházába kinyarodik az út, de feljutva a hegyek gerincére a szegénység fojtó, savanyú szagát hozza a szél a dűlédés völgygázak spró ablakából. Mint cigánygyermek, pisztos kis ingeszekékben futnak pajeszos gyerekek a felun áthaladó járművek után, zsidó napszámos görnyed kötérsében, fadorongot emel két vállas férfi, ószeb hullámzó szakállaluk isszadság permetszik. Aggastyán kullog nehéz kaffánjában a város felé.

Megnyílik az ember előtt Mendele Mocher Szaforim bus, szenvedő világa: Hakabcanut b' Jisraele. A lovaoska — die Kliatsche — és a tejes ember, a samesz, a fürdőszolga, a házaló és szatócs, a gyümölcsárny és kötőrő munkás, a téglahordó. Jerichó rózsája, aki vakolatot kever, mert elhalt anyja helyett most neki, a tizenégy évesnek kell etetnie és ruháznia a tíz éven aluliakat. A stráfkocsis, aki éheznek, mert kerestéből beteg felesége gyógyszerre telik csak, a tároló munkás, aki bére javát a városba küldi, hogy ember, ne igavonó váljék a gyerekből.

Beni a városban azonban kevés

látjuk ebből. „Mert ünnep vagyom ma az Ur előtt.” A zsidó kocsis is, aki elibénk hozta mozgalmunk legjobbait, a huszonöt esztendeje cionistákat a város határába: Fuchs Edét, Friedmann Hermannat, a nagyszerű Blank Illést és a többieket, még a kocsis is kifényesítette magát, szakálla körülnyírva, tisztá ing, ünneplő ruha rajta, a lova ellenzőjén kék-fehér csokor.

Az ebéd valóságos bucsujárás volt. Könyvekkel rebbe hívek járultak Glasner Mósehoz kézesókkal, mint egy le-tüint korszakban a csodatörök élé. Hívek és vezető buncs, lelki kapcsa ér-zéklődött ezekben a jelenetekben. Meg-hatott, amit valaki meghajlítva fejét a főrabbi előtt, áldást kért, aztán derűs megkönnyebbültséggel mondta:

— Rebbe, azok nagyon imádkoz-tak, hogy az autó defektet kapjon. De én nyugodt voltam. Tudtam, hogy fönt az égben a „zeide” is imádkozik.

Mose Szóferne, a nagyszerű po-zsonyi gáonra gondolt ő, Glasner egyik őse a „zeide”.

Egy másik megjegyzése:

— Ezért nem kellett imádkozni. Sliche mieve éne nikon — Atei „mieve” után jár, nem károsodhatik.

Majd hogy pilpul nem támadt eb-ből. Mert voltak, akik bizonygatták az Irásokból, hogy az imára mégis csak sükség volt.

Az Irás igényberétele nélkül nem is disputálnak az emberek. Meghallgat-tam a kávéházban két zsidó beszél-getését.

— Nem értem, — mondja aggódva az egyik — hogyan lesz az majd Erec Jisraeleben ezentul. Mi zsidók bent leszünk a viláfgorgalomban, de mi lesz a viláfgorgalomból, ha szombaton meg-állanak a vasutak és a kitérőbe nem nem fuhatnak be a hajók.

— Ej no, — felelt a másik pajesz-osavargatás közben — nem muszáj mindjárt megjágnni. Hogy van az pe-szachkor a chomecel? Ha valakinek két-három kiló buszája vagy liertje van, nem csinál magának gondot, egyse-rűen elégeti. De ha két-három má-szája van, bizony akkor adás-vételi szerződéssel menti meg a buszáját. Ne féltesse maga a viláfgorgalmat és ne féltesse a zsidókat. Kétezer évig tudtak segíteni magukon, a harmadikban sem lesznek szemlék.

Nem vitáztak tovább. A másik bele-nyugodott.

Érdekes emberrel ismerkedtem meg Szigeten. Egy fiatal rabbival, Eckstein Emanuellel, aki magához invitált, néz-ném meg a könyvtárát.

Ezüstlemezekkel kirakott, bájos ro-kokostűli ébenfa szekrénykét nyitott ki. Benne egy gyöngyírása, ptyolat fehérsegi Tóra, egykor a pozsonyi Pappenheim család tulajdona. Nyáron, amikor a hies Mose Szófer Szent-györgyre ment fürdőzni, mindenkor ma-gával vitte a kölesönbe vett gyönyörű pergamentet. A lemezekben finom írá-sal kivésve a 119-ik zsoltár hosszu szövege, a szekrény fogantyuján öntött rézből mondások az Énekek-Énekből Achativ vlc arpenu — Megragadom és nem engedem...

Azután három rendes nagyságu

kötetet vett ki valamelyik zsehrényből. Régi foliások, azolid készítmény: erős papiros, szép metszésű héber betűk. Slomo ibn Gabirol סלמו אבן גבירול című műve. A huszonegyedik szakaszt látom:

„A barmok legjobbjának is ostor kell, A legjobb nőnek is férj, A legokosabb férfinak is jótanács.”

— Nem tűnik fel a könyvön valami? — kérdi.

Mint hogy nem észleltem semmi különösöt. Eckstein megmutatta a mű utolsó soraiban, hogy a könyv a fran-ciaországi Sonciniben készült 1777 esztendőben, 1483-ban. A könyvnek mint minden 1500 előtt nyomtatott munkának nagy bibliofil értéke van. Inconablenak hívják e műveket, ilyen a másik könyv Ábrahám Habedars „Bechinat Olam”-ja egy ismeretlen szerző kommentárjával, amely egy év-vel később hagyta el a sajtót. A harmadik Maimonidesnek Abot trakta-táshoz írott kommentárja ugyanebből a nyomdából. A könyvek párja nyilvános könyvtárban alig találhatók. Nem való-színű, hogy az egész világon négy-nyolc példányból több létezen belőlük. Megmutatta Meharam Rothenburg Prégában kiadott munkáját is. A könyv 314 esztendő. Utolsó nyolc lap vala-hogy elkallódott, a tulajdonosa tehát pergamenteszerű papirosra csoda-ügye-sen lejegyezte Rasi-betűkkel, sorról-sorra a szöveget. Aztán Szmolenszky-nek egy Berta Rabbino-vitz nevű hölgy könyvébe írott versét néztem, majd régi ezüstneműt mutatta, közöttük egy finomveretű eszrogartót. Kinyitom. Paha, vörös haj van benne.

Mosolyogva jegyezte meg:

— Maguk bizonyára tudnak arról a szokásról, hogy az ember gyermeke harmadik születése napján lenyírja a fincska haját, leméri és ugyanolyan su-lyu aranyat ajándékozik a Zsidó Nemzeti Alapnak. Jó néhány éve őrzöm a ha-jat és várom az időt, amikor módomban lesz aranyra beváltani.

Ujabb könyveket mutatott. Rabin-dranath Tagore héberül, Anatole France héberül, Gerhardt Hauptmann héberül. A könyvtár bizony jócska pénzi jelent.

— Mit fog csinálni a könyveivel? — kérdelem.

— Legjobban szeretném őket a jeruzsálemi Zsidó Nemzeti Könyvtárnak ajándékozni. Ha majd kint lesznek Palesztinában.

— Kifelé készül?

— Késülök, késülök, — mondja — de dilemmában vagyok. Mert vagy eladom a könyveket, hogy megélhessek és akkor mit ajándékozzak a nemzeti könyvtárnak, vagy nem adom el és akkor miből élök ott kint.

Csak zsidónak lehetnek ilyen dilemmái.

Szabó Imre

— A sómérok karánsebesi bu-csuünnepélye. Karánsebesről jelen-tik: A kolozsvári cserkészek kar-ból-tve az aradiakkal, háromheti tábo-rozásukat jól sikerült cserkészünne-pélyvel fejezték be. Karánsebes egész zsidósága jött el az ünne-pégre, amelyre megjelentek Turnu-severinből, Aradról, Temesvárról, Lugosról és Orsováról is számosan. Karánsebes román és magyar lakó-sága is eljött az estélyre, amely sok kellemes emléket hagyott a jelen-voltak lelkében. A rendezés munká-ját Pálffy Márton és Pető Tibor vé-gezték sok ambícióval. A cserkészek egyébként tegnapelőtt már Koloz-svárra érkeztek, ahol a szőlők és barátság serege fogadta a megizno-sodott, megbarnult fiukat. A mai orvosi vizsgálat minden cserkésznél kettőtől-hat centiméternyi mellbőse-g-növekedést állapított meg. Többek-nél egy-két kiló hizást is.

— Hatvan baniért vásárol egy levelezőlapot, felírja a nevét és a pon-tos címét és beküldi az Új Kelet könyvosztályának. Az Új Kelet könyv-osztálya díjmentesen értesíti Önt a könyvújdoságokról és elküldi Önnek alkalmi katalógusait.

Eredeti gyári árban
**kötött kabátok,
swetterek,
harisnya és keztgyü**

Blatt

kötött-szövött áruháza
Cluj, Fötér 13.

1394

**Zephier
ingblousok**

Vászon öltönyök
Tennisz nadrágok 1330

Neumann M.

cégnél, Cluj, Piata
Unirii No. 14. Fötér

európai
zinos: et
tüske.
mak és
ber és
Amerikát
mellett.
vesebb.
mellett s
a bor me
tor ur, V
ők tehát
helyzetbe
tüntes-er
kai kérd
sör mell
odaát egy
tiltakozó
hibicos
ellen pro
egybegyü
igazságot
ban van,
sört szor
hogy En
leihatja
rikiak
hörpinth
nénk érte
kor a há
ponti hat
leges vil
kiéhozték
meg senk
a mi k
emeljen.
kaiak, E
hogy a
lárjaikat
nek inni.
Nagy Zs
vagy ugy
szen ez
A Nagy
ez máské
íríték a
rat és a
a Nagy

A
hogy ott
bácsik. E
halnak? r
örökösök
beri kor
még is n
halálukat
ideát meg
szik veli
tettek a
amikor n
kötözték
meg hal
az amer
gyermeke
a maiak
kalmazni
telen-kell
törődik v
nak-e ör
kor gyer
sanfraci
fe fogásá
mini ar,
előtt elha
pök állit
hagyott u
tudtuk, h
általán
nem is
Horowitz
tek már
és az ő
szegény,
gazdag,
lenni. Né
mindenki
és a gar
liócska á
itteni Hor
berek vol
is lehet
egy, mor
legnépese
nyian van
De még
jutna min
ben az a
disszidás
maga Hor
nyian van
gón nincs

PILPUL

Nagy különbség az amerikai és európai politikai mozgalmak között sincs: ebben az esetben egyetlen a beállás. Európában a politikai mozgalmak és a nagy népgyűlések rendszerint bor és sör mellett szoktak lefolyni, Amerikában mostanság a bor és a sör mellett. Így névelővel ez valamivel kevesebb. Az amerikaiakat is bor és sör mellett szeretnék gyűlésezni, de nekik a bor meg a sör tilalmas, még a doktor ur, Wilson doktor ur, tiltotta meg, ők tehát nincsenek abban a szerencsés helyzetben, hogy bor és sör mellett tünést-eenek ebben vagy abban a politikai kérdésben, ők csak a bor meg a sör mellett tüntelhetnek. Mostanában odaát egyre másra verődnek össze ilyen tiltakozó nagygyűlések, amelyek a prohibíció ugynevezett „száraz” törvény ellen protestálnak. A szónokok és az egybegyűlteket egyaránt szomjuhozak az igazságot s minthogy az iga ság a torban van, meg a sörben, a bort meg a sört szomjuhozak. Az mégse járja, hogy Európa, amelynek semmi sincs, lehatja magát a sárga földig, mi amerikaiak pedig egy kortyocskát italt se hörpintünk le, holott jó valótát fizetnénk érte. Az mégse járja, vagy amikor a háború idején blokádták a központi hatalmakat, akkora az egész samesleges világ megmozdult és tiltakozott a kitéhezetés ellen és most nem mondul meg senki a semleges földtekén, hogy a mi kiszomjaztatásunk ellen vétőt emeljen. Persze, mondják az amerikaiak, Európa ezt ravaszágból teszi, hogy a szomjas jenkik átvigyák a dollárjaikat és az 6z korcsmákba menjenek inni. Ez ellen a nemzeti vagyon, a Nagy Zseb nevében protestálunk. Ja, vagy úgy, mondja majd az állam, hiszen ezeknek a jófintnak igazuk van. A Nagy Zsebet csak tömni szabad s ha ez másként nem megy, hát csak hadd ürítsék azok a jó jenkik a boros pohárát és a krigiket és a kupicát, ellenben a Nagy Zsebet üríteni — istenőrizza!

Amerikát valaha az jellemezte, hogy ott haltak meg a gazdag nagybácsik. Ezek a nagybácsik ma nem halnak meg többé, hanem az európai örökösök pukasztására élnek az emberi kor legvégső határáig. Ha netán még is meghalnak, titokban tartják a halálukat, nehogy a szegény rokonok ideát megdudjék. Talán azt is megteszik velük, amit Szolimán szultánnal tettek a janicsársai Szigetvár alatt: amikor már jobblétre szenderült, oda-kötötték a tőcsere, hogy ne tudják meg halálát. Előfordult persze, hogy az amerikai nagybácsik egy naiv hor gyermeke, olyan régen született, hogy a maiak ravasz trükjét nem tudja alkalmazni, az ilyen jámbor öreg kövületen-kelletlen megboldogul és nem törődik vele, hogy a dollárjain osztoznak-e örökösai vagy sem. Ilyen naiv hor gyermeke volt az öreg Horowitz, sanfranciskói püspök, akinek elavult felfogását mi sem bizonyítja jobban mint az, hogy má tizenhat évvel ezelőtt elhalálozott. A dérek anglikán püspök állítólag százezer dollárt hagyott utódainak, akikről eddig azt tudjuk, hogy Erdélyben élnek és egyáltalán nem anglikánok. Még csak nem is püspökök. Egyszerű jámbor Horowitzok, akik tán el el is feledkeztek már a sanfranciskói nagybácsiról és az ő ildomtalan cselekedetéről, hogy szegény, de hitű rabbiivadék létére gazdag, de anglikán püspök merésztelenni. Néhai jó Horowitz püspöknek mindenki megbocsátotta a püspökséget és a gazdagságot, mert néhány milliócska átkecsintott ide Erdélybe, az itteni Horowitzokra. Eddig szerény emberek voltak ezek a Horowitzok, nem is lehetett tudni róluk, itt ott élt elvőve egy, most kiderül róluk, hogy Izrael legnépesebb törzseinek egyike, annyian vannak, mint a tenger főnyéve. De még így is tekintélyes összegeket jutna mindgyüknek, ha... és ez ebben az amerikai ügyben a legnagyobb dicsőség. Amerika megmozdítja a maga Horowitzait és azok is a anynyian vannak, hogy a csillagos lobogón nincsen annyi csillag, csak oda-

fenn az égen. Egyszer volna egy valamire való amerikai nagybácsik, ezt is elkapkodják maguknak az amerikaiak. Amilyen szerencsésük nekik van, 6k végjék ssebre a milliókat. Erdély Horowitzai mit tehetnek majd egyebet, lor és sör mellett rendeznek egy tiltakozó gyűlést a Nagy Zseb ellen, amely mindent elnyel.

> Az állam én vagyok, mondta tizenegyedik Lajos. Az állam mi vagyunk, mondja a román kormány. Nem igaz, mert az állam mi vagyunk, mondták tegnapi gyűlésükön az állami tisztviselők. Mit mondjon a nép? A nép ezt mondja: akár a kormány az állam, akár a hivatalnok az állam, nekem felkopik az állam.

Ki felelős a kolozsvári huspanamáért?

Muresian Emil védekezik és vádol. Iles Sándort is letartóztatták. Palesztinába szállították az ellopot marhákat

— Az Új Kelet tudósítójától —

Kolozsvár hus nélkül áll. A lakosság husellátása negyvennyolc órára sincs biztosítva. Kolozsvár az export kontingensekből egész évre elláthatna volna magát hússal és zsírral, de ma az a helyzet, hogy a mérszázékek kevés, rosszminőségű és mérgezdrga árukkal riasztgatják a fogyasztókat. A felháborodás, amely gazdasági és morális szempontok miatt kitört a rutul megkötött nagyközönségből, méltó megtorlást követel azokkal szemben, akik részesei a husonöt-millió panamáinak. Tagadhatatlanul szigorú nyomozás indult meg ez ügyben és máris jelentős eredményeket tudnak felmutatni a nyomozó közegek. Tegnap

a vizsgálat fordulóponthoz érkezett.

Az már kétségtelen, hogy bűnös vizsgálás történt, azonban a vizsgálás szereplői a vizsgálat reflektora előtt új megvilágításban állnak. A szerepek felelősök. Muresian Emil, az első letartóztatott tegnapi vallomásaiban olyan adatokkal szolgált a vizsgálóbizottságnak, amely gyökeres revízióra kényszeríti az egész nyomozást. Muresian Emil, aki a panama kiptatásának első izgalmaiban a sötét ügy központjába került, ma már nem védekezik, hanem vádol. A vádak súlyosak és olyanokat érintenek, akiknek élethivatásuk a törvények pontos végrehajtása. Ma még nem tudjuk, hogy Muresian vádjai mennyiben felelnek meg a valóságnak, de feltételezhető, hogy az ügy felderítésével foglalkozó pártatlan bizottság az egyik oldallal szemben tanúsított erőlyét ha kell, alkalmazni fogja a másik oldallal szemben is.

Balassan vezető ügyész tegnap őrizetbe vette Iles Sándor kolozsi gazdát

akinek le kellett volna adni Kolozsvár közelítésára a kétezer juhot és kétszáz ökröt Iles Sándor a kontingens nem adta le Kolozsvár részére, hanem négy napja Konstancán keresztül kiszállította Törökországba. A kolozsvári ügyészség letiltotta Konstancán az állatok kivitelét, azonban a letiltás későn érkezett és a Kolozsvár lakosságának közellátására szolgáló állatállomány már meg is érkezett Konstantinápolyba. Innen

Palesztinába viszik az állatokat,

amelyet egy gazdasági érdekelttség vett át. Iles Konstancából visszajövet a kolozsvári lapoktól értesült a panama nyilvánosságra jutásáról. Mikor megérkezett Kolozsvárra, azonnal közjegyzőhöz küldte öcsét, Iles Vazul kolozsvári mézáróst, aki kötelezte magát bátjja nevében, hogy a kontingens záros határidőn belül leszállítja Kolozsvárnak. A jegyzői okirattal Iles Vazul felment dr. Hossu helyettes polgármesterhez, aki a váratlan fordulatról telefonon értesítette Balassan ügyészt. Negyedóra múlva Iles Vazul őrizetbe vették. Tegnap délben Balassan őrizetbe vettette Iles Sándort is,

A vizsgálóbizottság tegnap folytatta a nyomozást Xantopol vizsgálóbíró bevonásával. Részletesen kihallgatták Muresian Emilt, aki egyáltalán viselkedett és meglepő vallomásával új irányba terelte a

nyomozást. Muresian szerint a panama elkövetői Iles Sándor és az a kolozsvári hivatalos bizottság, amely a kontingens átvételére annak idején leutazott Kolozsra. Elmondta, hogy Iles Sándor neki rokona és néhány hónapja, mikor Bukarestben tartózkodott, találkozott vele. Iles Sándor megkérte, hogy vigye fel Sassu miniszterhez, hogy könnyebben menjen a permisz megszerzése. Muresian leget tett Iles kérésének, azonban a miniszter a kérvényt formai okokból visszautasította. Ő ekkor elutazott és csak Kolozsváron értesült arról, hogy Iles néhány nap múlva egyedül szerezte meg a permiszt, mivel hivatalos jegyzőkönyvi kivonatokkal igazolta, hogy a kontingens már leadta Kolozsvár részére. Mikor a kolozsvári bizottság leutazott Kolozsra az állatok átvételére, ott csak mint magánszemély vett részt. Bűnös könnyelműséggel vádolja a bizottság tagjait, akiknek Iles csak a kontingens mutatta be, amit azóta már ki is szállított Palesztinába. A törvény határozottan követeli, hogy a kontingens az egész állatállományból kell a bizottságnak kiválasztani, nehogy az exportör egyoldalúan a súlyú minőségű állatokat adja át a városnak. Ennek még súlyosabb mulasztást is elkövetett a bizottság, amikor az állatokat nem bélyegeztette le. Muresian szerint abban az esetben, ha az állatokat technikai okok miatt nem tudták a város pecsétjével ellátni, szonnal el kellett volna szállítani Kolozsvár város legelőjére. Ehelyett az állatokat Ilesnél hagyták, aki élt az alkalommal és kicsempézte a kontingens Palesztinába. Muresian nem állt jogi érdekelttségben a várossal, tehát nem felelős a történetért sem anyagilag, sem büntetőjogilag. A kontingens átvételénél a jegyzőkönyvet Hossu Vazullal, mint tanuk írták alá. Ennek alapján dr. Giurgiu János ügyvéd útján a királyi ügyészséghez egy hosszabb írásbeli előterjesztést adott be, amelyben büntelekmény hiányában kéri a büntető eljárás megszüntetését és azonnali szabadlábrahelyezését. Muresian kérése felől még nem döntött az ügyészség. Ma vagy holnap bizonyára tisztán áll majd előttük a panama minden részlete, mert Muresian vádjainak beigazolása esetén könnyű lesz az igazi bűnösöket felelősségre vonni.

— Érdemredek a bolsevista hadseregben. Berlinből jelentik: A moszkvai „Pravda” jelentése szerint a bolseviki kormány a vörös hadseregben új kitüntetések lejtetett életbe. Az új érdemrend három osztályú és „A forradalom védelmezőjének” felirást viseli.

Megnyílt! Schwartz Ignác
könyv- és papírkereskedés
Cicso arak! Str. G. Baritiu (Malova) 16

Central Buffet
Színház után
az elite közönség találkozó helye

Báró Henry Rotschild drámát írt

Párisban nem merik a milliárdos drámáját színrehozni, mert attól félnek, hogy megrendíti a konzervatív irodalom híteleit

London, aug. 2.

Már másodszor vonul be a nyugati irodalomba a Rotschild név, ami nem közönséges esemény. Egy Rotschild, aki drámát írt, helyett, hogy milliárdos szerződéseket írta, elég érdekes jelenség. De ebben az esetben mégis nem abban van a szenzáció, hogy a Rotschild család drámáiról adott az irodalomnak, hanem az, hogy

ez a Rotschild nem talált csak egy szinpadot se egész Franciaországban, amely vállalta volna a bemutatást.

A francia direktorok attól félnek, hogy a dráma túlságosan progresszív és tendenciájával viharos tiltakozásokat idézne elő a konzervatív tradíciók hívei között. Az a Rotschild, aki nem elég konzervatív a francia hegymány ortodoxainak, nem új ember az irodalomban és egyszer már rájénstett a franciákra. Ez körülbelül tíz évvel ezelőtt történt. Irodalmi kísérlete természetesen feltűnést keltett. Még nagyobb, hogy sikert aratott Senkise hitte, hogy igazán értékeset althasson egy milliárdos. Legkevesebb hitték báró Henry Rotschildról, aki különösképp hírében állott, mert

orvosi diplomát szerzett, azután apjával, báró Edmonddal, a híres filantróppal óriási költségen nagy kórházat építtetett és fiatal életét nem Páris mulatóiban, hanem betegiek között töltötte el.

Az „Odson” hozta színre a Rotschild-drámát, amely már a címével is vonzott. „Krósz” volt a címe és a lapok úgy harangorták be, mintha az magának a szerzőnek dramatisztai örvallomása volna. Erre persze kíváncsi volt a közönség, megostromolta a színházat és nem eselődött.

A milliomosok tragikumát írta meg „Krósz”-ában az író-bankár. A milliomosok hiábavaló sóvárgását a szerelem után. A milliomos nem élvezheti zavartalanul a tiszta szerelem gyönyörét. Hiába esküszik neki a szeretője, hogy szereti és hogy ép úgy szeretné akkor is, ha szegény volna: a boldogtalan milliomos nem hiszi és örökké az a gyönyörű csodálgató, hogy a nő csak a milliót szereti. Nagyon sok nyomorúságot takarnak el a milliók és sok milliomos szívesen cserélné az inasával, aki gyönyörű nélkül szerethet.

Uj drámájának anyagát nem a milliomosok életéből merítette, de azt is abból a környezetből, amelyet jól ismerhet.

Súlyos társadalmi problémát feszeget ebben a darabban, a pénz és az élet problémáját és azt bizonyítja benne, milyen semmibe se veszik az orvosok az emberi életet, holott arra volnának hivatva, hogy megmentsek azt.

A dráma tendenciája az operatörök ellen irányul, akik nem sokat törődnek a keresztényi szeretettel. Párisban nem merik előadni a darabot, mert attól félnek, hogy a keresztény irányzatú tudomány hitélet megrendíti. Pedig Henry Rotschild nem a keresztény operatörököt támadja, hanem áltáiban az operatöröket. Londonban kevésbé skrupulózus a keresztény irodalom. Ott nem félnek a Rotschild-darabtól. Elfogadják és előadják. A főszerepet Arthur Bushier, Anglia legnagyobb színművésze vállalta el. (*)

— Hatvan lei a zsír maximális ára. Az ármegállapító bizottság tegnap ülést tartott a polgármesteri hivatalban. Balász Gyula iparkamari titkár kérte a bizottságot, hogy a maximálást csak végső esetben eszközöljék. A bizottság hosszas vita után megállapodott abban, hogy tájékoztató árat rendeztesít. A zsír kilójának árát hatvan, a sertészsír árát harminckettő-negyven leiben állapították meg.

HIREK

A pénzügyminiszter a lei emelkedéséről. Bukaresti távirat szerint az „Epoca” egy Bratianu Vintila pénzügyminiszterhez közelálló személyiség nyilatkozatát közli, akinek alkalmá volt a pénzügyminiszterrel a lei emelkedéséről beszélgetést folytatni. A pénzügyminiszter szerint a lei emelkedése várható volt, részint az idei bős termés, részint a kormány pénzügyi operációi következtében, amelyekkel konszolidálta az állam küladósságait és helyreállította a költségvetés egyensúlyát. A lei addig fog emelkedni, míg eléri azt a fokot, amely megfelel az ország tényleges gazdasági erejének. Az ellenzéki és a szakajtó ezzel szemben megállapítja, hogy a lei emelkedés a kormányt is váratlanul érte, mert a külföldi spekulációjának műve és olyan időben történt, amikor az országnak több kárt okoz, mint hasznot.

Ki kapja az idei Nobel-díjat?

Ezt a kérdést a „Le Journal” veti fel legújabb számában. Az irodalmi Nobel-díjat tudvalegleg Anatole France nyerte el legutoljára. A francia lap azt az eszmét veti fel, hogy a svéd akadémia díját az orosz írók valamelyikének ítéljék oda, akik most száműzetésben, hazájuktól távol, szűkös viszonyok között írásaikkal tartják fenn magukat. A „Journal” első sorban Mereszkovskijit tartja erre érdemesnek, aki az Istenek halála, a Leonardo da Vinci című műveivel világhírt szerzett nevének. Mereszkovskij nagy író, amellett idealista és nobiles szellem, a bolsevisták menekülésre kényszerítettek és most Franciaországban él meglehetősen szegényes viszonyok között. A másik kiváló orosz író, akit a Nobel-díjra szintén érdemesnek tartanak, Kuprin, aki Tolsztoj tanítványa s a kritikusok egyhangúlag kiváló tehetségű írónak tartják.

A státus parcellái. A város és az állam sokat szónokol mostanában arról, hogyan kellene a lakásinséget megszüntetni, de legalábbis enyhíteni. Ha aztán valahol felmerül egy egészséges építő terv, az első az állam vagy a város, amely féltékenységi vagy üzleti okokból a tervet agyonüti. A kolozsvári lakásinséget nagyban enyhítette volna az a parcellázási terv, amelyet az erdélyi római katolikus státus dolgozott ki monostori uradalmának apró háztelkekre való darabolásával. Mintegy hatszáz határolt föld van szó, amelyet háromszáz négyszögletes és ennél nagyobb háztelkekre parcellázott a státus, amelyet nagyrészt kisemberek vásároltak meg, hogy ott maguknak lakóházakat építsenek. A státus terve igazán szép és városrendészeti szempontból dicséretes is. Külön telket hasítottak ki parknak, piacnak, hidak számára és utcákon széles területeket hagytak a villamos számára. Valóságos kis kertváros épült volna a státus egykori telkein De a város és az állam nem jó szemmel nézte ezt az ócska földosztást. Tegnap délután Crucin Honoriu táblabíró elnöklésével a hatodik kerületi kapitányság hivatalában összeült az agrárbizottság és kimondta, hogy a státus egész monostori uradalmát a rajtakerő gazdasági épületek kivételével haldanként nyolcszáz lei vételárban hiszajátítja. Még azokat a telkeket is hiszajátították, amiket a státus már régebben adott el és amelyeken már építkeztek is az új tulajdonosok. A státus huszhuszöt és harminc leies árban adta el a parcellák négyszögletét s tanulmányi alapja tizennyolcmillióval gyarapodott volna, ezzel szemben az államtól az egész birtok komplexumért mindössze háromszázhatvan ezer leit kapna. Hiába érvelt a státus azzal, hogy területét már jóresz eladta, az új tulajdonosok a vételárát már ki is fizették vagy leöllegezték, az agrárbizottság hajthatatlan maradt s mint első fórum kimondta a hiszajátítást. A tény szomorú és kellemetlen volna, ha nem lehetne bízni abban, hogy a másodfokú fórum, az ugynevezett vármegyei agrárbizottság az új tulajdonosokra és az építkezésre lesz figyelemmel.

Betörés a kolozsvári kereskedelmi és iparkamarába. Tegnap éjjel a kolozsvári Főter 23. szám alatt lévő kereskedelmi és iparkamara helyiségeibe betörték. A betörést csak reggel vették észre és azonnal értesítették a központi rendőrséget, ahonnan Ilea detektívőnök és Cots detektív mentek ki, hogy megejtsék a helyszíni szemlét. Megállapították, hogy a betörő a szomszédos ház padlásán és háztetején keresztül jött át a kamara emeleti folyosójára, ahonnan átkelésekkel nyitotta ki a helyiségbe vezető ajtót. A betörő ezután bejárta a kereskedelmi és iparkamarának az összes helyiségeit, ahol tizenkét fiókot fessített fel. A jelek szerint pénzt keresett az éjszakai látogató, aki minden valószínűség szerint kezdő betörő, mert munkájában nagy járatlanságot árult el. Még véletlenül sem azokat a fiókokat nyitotta ki, amelyek pénzt tartalmaztak. A werteim szekrényhez hozzá sem nyúlt, sem a kis pénzesládához, amelyet pedig könnyűszerrel elemlhetett volna. A rendőrség birtokában vannak a tettes személyi adatai, aki tettes elkövetése után a legközelebbi vonattal elutazott.

Istentisztelet Tichon orosz patriarka kiszabadulásáért. Bukarestből jelentik: A bukaresti orosz székesegyházban tegnap istentisztelet volt, amelyet a szovjetkormány által börtönre ítélt Tichon patriarka kiszabadulásáért tartottak.

Lenin felgyógyult. Moszkvából jelentik: A kommunista párt nagyorosz konferenciáján Kamenyev megnyitó beszédében közölte, hogy Lenin teljesen meggyógyult.

A Geulath Achuzza igazgatósága értesíti tagjait, hogy Palesztinában, a Jazreel völgyében, vasuti voaal mentén 500 dunam (vagy 820 kat. hold) földet vett át a Zsidó Nemzeti Alaptól. A birtok élős és holt felszerelésre/ részjegyenki (16 hold) 60.000 lei szükséges. Azon tagok, akik ezen birtokból óhajják a jegyzett földterületet kapni, felkéretnek a felszereléshez szükséges tőkét átutalni. Mindenki az általa felszerelt birtokrésznek örökbér tulajdonosa marad. Egyidejűleg felhívjuk az az tagjainkat, akik már az ősi transporttal óhajtanak kimenni, hogy azt mielőbb bejelenték, mert csak akkor vagyunk képesek a szükséges előkészületeket megtenni. A Geulath Achuzza igazgatósága.

Megalakult Kolozsváron a katolikus népszövetség. Tegnap délelőtt tizenegy órakor nyitotta meg a magyar színház helyiségében dr. Gyárfás Elemér a katolikus népszövetség nyilvános kongresszusát. Metes prefektus román és magyarulvü beszédében hangsúlyozta az egyház és haza konszolidációjának szükségességét. Ezután Trefán Leonard rendfőnök és szavakkal vádolta a marxizmust és a szocializmust és kereszties hadjáratot hirdetett minden deszükség ellen. Ezután megválasztották a tisztikart.

Letartóztatták a jasi szigurancafőnököt. Bukarestből jelentik: A jasi királyi ügyész letartóztatta az ottani sziguranca főnökét, akit közokirathamissal és más visszaélésekkel vádolnak. A katonai ügyészség házkutatást tartott a letartóztatott lakásán.

kíván a maga részéről. Erre én is megnevezem az én két szakértőmet és az így felkerendő négy uriember választ egy elnököt. Ilyen jury előtt fogunk aztán a vonóval megvívni! A vesztés köteles a győztestől bocsanatot kérni. Balogh Imre, primás.” Szirmai állott elébe és elfogadta Balogh Imre kihívását. Igen bölösen írja ezt a saját nyilatkozatában: „Van bátorságom vele — mondja Szirmai — vonópárbajt vívni, hiszen ehhez nem is kell olyan nagy bátorság.” És egyuttal megjelölte szakértőit, akikre rábízzák a lovagias ügyet. A mérkőzés megtörtént, a jury elnöke a napokban nyílt versenyt rendezett a kaszinó kertjében a két ellenfél között. A közönség hangos rokon- és ellen-szenvének megnyilatkozásai után Bálteky Lajos, a jury elnöke kihirdette az ítéletet. Az ítélet így szól: Balogh Imre temperamentumával és csiszolt technikájával ejtett sebet Szirmai Ferin, viszont Szirmai Feri átgondolt játékkal és szabatos stílusú előadással sebesítette meg Balogh Imrét. A jury úgy találta, hogy Balogh Imre tehetségesebb viszont Szirmai Feri több izléssel és érzéssel játszott muzsikusa és a versenyzők előadásában nem egy — zeneileg jellemző — olyan tulajdonság állapítható meg, mely hol az egyiknél, hol a másiknál van elismerésreméltóbb mértékben kifejlődve. „A kitüntetett primás” címre tehát mindkét versenyző méltán rászolgál.

A saiamoni ítélet közmelegnyugtást keltett. A párbajozó felek egymáshoz léptek, nyilvánosan kezelt fogtak és ismét lovagok voltak, mint azelőtt. De vajjon hazamenet nem veszték-e ismét össze, arról nem szól a krónika. Újabb nyilatkozat még nem jelent meg.

Csak jómódu tanulók kapnak utlevelet. Bukarestből jelentik: A pénzügyminiszter megkereste a külföldi román követségeket, hogy augusztus 15 ig terjesszék be azon körzetükben tanuló román diákok névsorát, akik állami támogatásra számíthatnak. Ezzel kapcsolatban a közadóssági igazgatóság megkereste a sziguranca vezérigazgatóságát, hogy csak olyan tanulóknak adjon külföldre szóló utlevelet, akik igazolják, hogy elegendő anyagi eszközrel rendelkeznek és nem szorulnak majd az állam támogatására. Kivételt képeznek az állami ösztöndíjjal külföldre utazó diákok.

Megnyílt az egyházak nemzetközi kongresszusa. Kopenhágából jelentik: Tegnap nyílt meg Kopenhágában az egyházak nemzetközi kongresszusa, amelyen 200 delegátus vesz részt 25 állam képviselőiben.

Gaál Gasston kilépett az egy-séges pártból. Budapestről jelentik: Gaál Gasston a magyar nemzetgyűlés elnöke levelét utászott Mayer Jánoshoz, az egységes párt elnökéhez, amelyben kijelenti, hogy a „nepszíj” értékesítését elfozadott adópolitikai rendszert s felfüggesztett választások tartja. Az elfozadott adóztatási rendszer nem a tényleges egyéni közbiztonság progresszív megadóztatásán alapul, hanem a bős hozadéki rendszer fenntartásában és a földtulajdon adójának hatványozott felemelésében keresi a pénzügyi hibakorrekciót. A választáson nem est hirdették — írja Gaál — én legalább nem. Nem is gondoltam arra, hogy a keresztény agrár-demokrácia elve alapján egy felfüggesztett adópolitika támogatását fogják tőlünk követelni. Ez az adópolitika végzetesen hibás az állam szempontjából én nem támogathatom és az ebből származó felelősségben nem osztokhatom. Kijelentem azonban, hogy minden elfogadható megoldást elvi alapon készségesen honorálok, de a lényegtelen részletek feldobását ilyenek gyanánt elfogadni nem áll módomban. Ezért lelki fájdalommal a pártból kilépek.

Amikor a foglyok korzóznak. Bukarestből jelentik: A konstancai ügyészség az ottani törvényszéki fogházat megvizsgálva, konstátálta, hogy több letartóztatott hiányzik, akik a fogházigazgató beleegyezésével a városban a saját ügyeiket intézték. Az igazgató ellen fegyelmi eljárást indítanak és állásától felfüggesztették.

A Palesztina-mandátum ratifikálása

a zsidó történelem korszakos eseménye

Ezt ünnepeľjük meg vasárnap, Aug 19-én (augusztus 13-án) délelőtt 10 órakor a

Magyar Színházban

Mindenk érdeklődőt meghív az

Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség

Meghalt a tiszaezslári vérvád fővádoltja. Budapestről jelentik: A napokban meghalt Schwartz Salomon 77 éves papirügynök. A kis szakállas öreg embert mindenki ismerte Budapesten és amikor a ferkesréti ortodox zsidó temetőben eltemették, sokan kísérték el utolsó útjára. Negyven esztendővel ezelőtt, 1882 április elsőjén, a Párizsot megelőző szombatn Schwartz Salomon sorsa egy kis szabószeméyei kisfaluba sodorta, Tiszaezslárra. 1882 április elsőjén Schwartz Salomon, akkor 36 éves, nős, 3 gyermekek, büncellen előéletű, vagyontalan, sakter, a tiszaezslári zsidó hitközség megalapítója. A zsinagóga mellett, Teub Emanuel volt metsző házában vett szállást s április elsőjének délelőttjén, 11 órakor elkövetett a tempomban. Délután a zsidó földbirtokosnál, Liehtman Móral uszonnázott. S 1882 május 22-én vérváddal vádoltan vizsgálati fogságba helyezték. Ő volt a tiszaezslári per fővádoltja. Őt vádolták azzal, hogy Solymosy Eszter nyekát késséldérvágt. A tiszaezslári per hivatalosan így neveztek: „gyilkosság s abbani részeseég büntető, illetve hümpártolás vétségével vádolt Schwartz Salomon és társai elleni büntügy!” 1882 május 22-től 1883 július 31-ig volt vizsgálati fogságban Schwartz Salomon. Ekkor, a fővárgyűlésen, 2844—833. Bf. szám alatt, a nyiregyházi büntető törvényszék kimondta róla, hogy ártatlan. Estvös Károly így írt róla: Schwartz Salomon lehetetlennek tartja a vérvádat. Október 18-iki vallomásában azt mondja, az egész ezslári ház nem egyéb, mint zsidóüldözés, az orszországi zsidóüldözés folytatása. Azt hiszi, az elüött leánya most is él és csak Ónody Géza ezslári birtokos rejtette el, hogy megöletését a zsidókra ráfogassák.

Uj vonatok. Bukarestből táviratozzák: A közlekedésügyi miniszter elhatározta, hogy Brassó és Nagyvárad között új gyorsvonatpárt helyez forgalomba, amelynek közvetlen összeköttetése lesz a Bukarestből fél hétkor induló vonattal. Ugyancsak elhatározta a közlekedésügyi miniszter a Magyarországi és Jugoszlávia felé menő faszállítványok gyorsabb lebonyolítására, hogy több átlomást külön erre a célra rendezzenek be. A rend letet a kerületi igazgatók megkapták, a szállítók augusztus 15-én kezdődnek. Mután a predefál vonal is rendkivül tul van terhelve, a közlekedésügyi miniszter intézkedett, hogy hatádektalanul megkezdjék a Brassó—Prázmár—Nehoua—Buceu vonal építését. Ez a vonal fogja az erdélyi áruk forgalmát közvetíteni a tengeri kikötők felé.

Cigánypárbaj Szatmáron. Szatmári tudósítók írja: A párbajkodex bölselei vakarhatják fillük tövét. Mert így is lehet. Szatmáron két cigányprimás, Szirmai Ferenc és Balogh Imre hajnalját, a loabóló hazamenet összekülönböztek. Ne kérdezzük, mi fölött. Nem kell különös ok, hogy két ember összevessen, ha együtt van. De ők nem engedték ügyüket elveszni a hajnal ködében, hanem egymást összeváltatva párbajra provokálták. Balogh Imre ezeket írta az újságba: Tisztelettel alulírott zenekarvezető primás és Szirmai Ferenc primás között némi szóváltás történt. Ezt az incidenst én lovagias uton, de nem fegyverrel, hanem vonóval óhajtom elintézni. Kihívom tehát Szirmai urat egy muzsikális versenyre. Ha van bátorsága ezt a kihívást elfogadni, úgy nyilatkozzék az újságban és közölje velem annak a két szakértőnek a nevét, akit a juryban

Mit
N
— Az
A
man
eimü
küld
sorol
iró.

Heidel
német ro
tálimusn
is olyanok
festmény
az ember
máskor
szép váro
az ember
berg egye
először a
robustus
német; é
Nem az s
halni oly
zopes, se
lán épen
egyetemi
mint kol
meken.

— Ö
a rektor
hogy mo
szolgálat
hogy tejt
a legjobb
akozt
belekezd
— M
ur monda
hisz épen
len igazs
— R
ün már t
idején Ne
emlékszik
erkölcsere
ittak, neh
tudatos, j
Most min
mánya s
kölcseleg
drága, a
ittak anny
baj van,
nem anny
békébeli
német dia
nspra kin
ret a jó
kavi hus
mellett né
köpött né
mosok és
szögnek
régi jó d
ban porle
küzdélme
közél né
nek fele
lökik. E
lékkal ro

A pro
nézett.

— U
Természe
ka egy
Németers
gummirác
megfűrde
okrásdél
véra. Ast
indul, ho
E mit le
Séles ut
kány szin
jólélőzőt
atn csod
felkiált
tanyá
fizetni.

— E
leitem. M
szerelmér
ami szép
és a szor
resem a
küliségét
szegényel
de ez na

Legelőm

Mit hallott André Lang Németországban?

- Az Uj Kelet párisi levelezőjétől -

A Figaróban megjelenő „Les Allemands chez eux“ (A németek otthon) című cikksorozat egy újabb részletét küldte el párisi levelezőnk. A cikksorozat írója André Lang párisi újságíró.

Heidelberg, július hó.

Heidelberg az utolsó lovagvára a német romantizmusnak és szentimen tálizmusnak. A házak, utcák, terek ma is olyanok, mint egy hangulatos akvarell festmény a múlt század közepéről, de az emberek nagyon megváltoztak. Majd máskor visszatérök a felfejtethetetlenül szép városra és környékére, most csak az embereiről akarok beszélni. Heidelberg egyetemi város. Természetes, hogy először a rektort kerestem föl. Vallás, robusztus, széles koponyájú, kopaszodó námet; értelmes, de hideg nézése van. Nem az az ember, aki meg is tudna halni olyasmért, amit sokra tart. Jó közepes, szerény, polgári agyvelő, aki talán éppen a tulajdonságai miatt lett egyetemi tanár Heidelbergben, ép úgy, mint kollégái a többi vidéki egyetemeken.

— Ön azt hiszi, ugyebár, — kezdte a rektor bemutatkozás után — hogy hogy most szenzációs adatokkal fogok szolgálni, amivel otthon bizonyíthatja, hogy tejbén-vajban fürdünk és minden a legjobban megy. Ha ezt várja tőlem, akkor azt hiszem felesleges egyáltalán belekezdni.

— Minden érdekel, amit a rektor ar mondani fog, — vágtam közbe — hisz éppen az a célom, hogy a leplezet len igazságot ismerjem meg.

— Rendben van. Amint mondja, ön már hosszabb ideje utazott annak idején Németországban, tehát bizonyára emlékszik a német ifjúság háború előtti erőnlétére. Sokat tanultak, roveset ittak, néha verekedtek, de mindig öntudatos, józan, komoly némeiek voltak. Most minden felfordult. Az önkormányzata nemcsak gazdaságilag, de erkölcsileg is kiszivolyos miakat. A sör drága, a diákok szegények, de soha nem ittak annyit, mint ma. Havonta több párbaj van, mint máskor egy év alatt. Majd nem annyira súlyadtunk erkölcsileg a békebeli nyíról, mint a márká. A német diákok a nyomor miatt napról napra kiharadnak, hogy átadják a teret a jó valutájú külföldieknek, akik kávi husz harmincezer márká költség mellett mohón szívják magukba a leköpött német tudományt. A hadimilliomosok és külföldiek gyermekei nyűszögnek most Heidelbergben, míg a régi jó diákanyag vagy a tömegirokban porlad, vagy a legretentesebb küzdelmet vívja a megélhetésért. Ma közel négyezer hallgatónk van, akik nek fele a legnagyobb nyomorban szenvednek. Életstandárjuk hetven százalékkal rosszabb a fizikai munkésánál.

A professzor merően az arcomba nézett.

— Ugye nem hiszi, amit mondok. Természetesen nem is hisz. Persze, ha egy külföldi újságíró megérkezik Németországba, leszáll a vonatáról, gummirádlison behajt egy jó szállodába, megfürdik, dus ebédet eszik és beül a ukrásdésába egy tejszinhabos tjegekávára. Astán elegáns nírubában sétálni indul, hogy elősegítse az emésztést. Mi mit lát a néhány főbb utvonalon? Széles utcákat, nagy rakatárakat, néhány színházat, mozi, kabarét, ahol jólöltözött gazdagok forgolódnak. Ezek után csodálkozik, de meggyőződéssel felkiált: „Németországban a boldogság tanysz! Németország gazdag és tud fizetni.“ Igyazam van?

— Ez itt a vesérmotívum — feleltem. Mindenki ezt mondja: „Az ég szerelmére, ne mirdig csak azt nézze ami szép! Vegye észre a nyomort és a szomorúságot is! „De hiába keresem a nyomort, mert csak gondnól külsőséget találók. Az tény, hogy a szegényebb néposztályok nélkülöznek, de ez nálunk sincs különben. És a

német gazdagok, akik krokodilkönnyeket hullatnak a hazáért, épolyan kö zönnyel és lelkiismeretlenséggel fordulnak el a saját fejtájuk megsegítésétől, mint a mi gazdagjaink. Nem tudom, hogy a gazdag heidelbergi egyetemi hallgatók nem-e nézik le a szegényeket?

— Valóban, — mondta a rektor — a hallgatók két részre oszlanak vagy onilag és világnézetileg. De a tudomány felül áll a pártokon: a tudomány nemzetközi. Ebben egyetértünk, ugyebár?

— Rektor ur kitünően fejezte ki magát — feleltem — a tudomány valóban nemzetközi. Sőt otthon hallottam, hogy az ősszel ötven francia diák fog beiratkozni egyetemükre.

A professzor arca megmerevedett. Rámnésett merően. Azt hitte, hogy tréfálok. Aztán hirtelen elvörösödv felugrott és széles tenyerével az asztalra csapott:

Lehetetlen, lehetetlen! Uram, nem is tudom mit mondjak. Képtelenség! Jöjjön hozzánk angol, dán, amerikai, spanyol, orosz vagy bármilyen nemzetiségű diák, de francia... Ilyen merészséget! Francia diák nálunk...

Felvettem a felhőtöm és meghajítottam magam:

— Gratulálok az önk nemzetközi tudományához, rektor ur. Ne féljen csak tréfáltam, nem jönnek ide a franciák, csak akkor, ha erőszakkal hozzák őket, amit pedig egyelőre nem hiszek. Louis Loup.

Az ellenzék és a kormány harca a Stere-ügy és Szováta körül

- Az Uj Kelet tudósítójától -

A Stere affér és Szováta. Ez a két kérdés foglalkoztatja a politikusokat és a sajtót a nyári szünet esendőjében. Amint már jelentettük, a jassii egyetem jogi fakultásának tanári kara egyhangu határozattal kérte a kormánytól Siere Constantin visszahelyezését egyetemi tanszékére, de a közoktatásügyi miniszter a kérelmet elutasította, az ügyességet pedig megbízta, folytassa le a Stere-ellenes vizsgálatot. A miniszter határozata a demokrata pártok és a haladó sajtó körében természetesen mély megütökzést keltett, a jassii egyetemi tanács több tagja pedig kijelentette, hogy a Stere affér ilyen elintézésébe az egyetemi tanács nem nyugszik bele.

Popovici volt miniszter, aki tegnap tért vissza Szovátról Bukaresba, a Stere ügyről a következőket mondotta: — Ez nem Stere Constantin ügye, hanem az egyetem jogi fakultásának érdekeiről van szó Siere komoly tudós, akinek visszahelyezése a katedrára az egyetemnek és a hallgatóknak volna hasznára. Szükséges, hogy a bírói döntést minél előbb meghozzák és utána Stere rehabilitálása által a jassii egyetem régi dicsőit és méltóságát állítsák helyre.

Szovátaí tertőzkodásáról a volt avereszánus miniszter csak annyit mondott:

— Volt alkalmam Maniurval beszélni, de egyelőre még kötelez a diszkreáció. Annyi bizonyos, az események jó irányban haladnak előre. A „Viitorul“ foglalkozik Szováta sokat vitatott kérdésével és kijelenti, hogy a királyné csak üdülés céljából ment a kintinó fürdőhelyre.

— Politikai esája ennek az utnak nem volt — írja a kormány hivatalosa — és minden ellenkező kombináció csak a nemzeti párt és sajtójának koholmányai, amelyekkel nem állította az uralkodóházat is meg támadni.

Dornavatrai jelentés szerint Bratianu Jonel minis terelnök és Bratianu Vintila pénzügyminiszter odaérkeztek. A két miniszter idejét pihenésnek szenteli, politikai ügyekkel nem foglalkoznak.

A sajtószabadság és az alkotmányreform

Bukarest, augusztus 9. Diszson, az alkotmányreform parlamenti bizottságának előadója kijelentette egy hírlapírónak, hogy a törvénytervezet nem fogja érinteni a sajtó szabadságát, kivéve az anarchiára és bolsevizmusra bujtogató sajtót.

A milliárdos Horowitz-örökség újabb fejleményei

Az amerikai Horowitzok is jelentkeznek. A newyorki ügyvédi kamara elnöke képviseli az örökösöket. Bridgeportban is család tanácsot tartanak az örökösök

- Az Uj Kelet tudósítójától -

A százezer dolláros Horowitz-örökségről newyorki levelezőnk újabb, rendkívül érdekes részleteket közöl. Az utóbbi időben az amerikai sajtót is éltéken foglalkoztatja az ügy és különösen az amerikai magyar lapok hoznak hasábos tudósításokat arról a szenzációs örökösödési rémragényről. A lapok jó részét szösz szerint leközlük az Uj Kelet Horowitz-cikkeit és hosszasan kommentálják a lehetőségeket, amelyek előtt az örökösök állanak. Az amerikai Horowitzok is akcióba léptek és sorra jelentkeznek örökösödési igényeikkel. Az erdélyi rokonok példájára az amerikai Horowitzok is tanácskozássra ülnek össze Bridgeportban, hogy a közös eljárás módozatait megbeszéljék. A legkiválóbb newyorki ügyvédek fáradoznak rajta, hogy a rejtelmes örökösödési ügy összekuszált szálait kibogozzák.

Newyork levelezőnk beküldte nekünk a Bridgeportban megjelenő „Testvériség“ című napilap július

21-iki számát, amely az első oldalon a legfeltűnőbb helyen adja hírül a Horowitz-örökség újabb fejleményeit. A cikk címe meglehetősen érdekes: „Jelentkeznek Horowitz József amerikai püspök rokonai Newyorkból, Brocklinből, Chicagóból, Bridgeportból és South Norwalkból.“ A cikk többek között ezeket tartalmazza:

A bridgeporti rokonság

A színérvérűjai zsidó rabbi kikeresztelkedett fiából — Horowitz Józsefből lett anglikánus püspök amerikai 140 millió dolláros hagyatékáról írott cikkünk felkeltette az érdeklődést egész Connecticut, de még a szomszédos államokban is annyira, hogy több helyről keptünk értesítéseket és adatokat az ügyben, amely már évek óta foglalkoztatja az illetékeseket, és nem tudják az óriási örökségi ügyet elintézni. Pedig elsőrendű ügyvédek dolgoznak érte itt Amerikában is. Horowitz püspöknek sok rokona él szétszórtan

az Egyesült-Államokban, ezek mostorra jelentkeznek és igényt is tartanak az örökségre.

A „Testvériség“ hirádaása nyomán Bridgeportból is jelentkezett Klein Zsigmond 347 Pine Streeten levő divatárú-kereskedő az örökség ügyében, aki az elhunyt püspöknek rokona, apai részről származott nagyanyja Horowitz Eszter és Horowitz József püspök édes test érek voltak.

Klein Zsigmond bridgeporti kereskedő és hozzátartozói már 8 éve folytatják a hagyatéki eljárást a hatóságokkal, amelyek zárlat alatt tartják az óriási vagyont.

Felkerestük Klein Zsigmond rövidárú kereskedőt Pine streeti üzletében, hogy egyet-mást az örökség ügyében elmondjon és ezzel is közelebb hozza az óriási örökség bonyolalmas ügyét.

Mit mond az amerikai örökös

Klein Zsigmond szép esendesen, szerényen szolgálta ki vevőit, az ő szelíd mosolyával, amely mindig ott ül ajkán, — semmi egyebet sem lehet észrevenni arcán. Mintha mi sem történt volna Sajjtette jöveteiünk célját, mert azzal fogadott, várjak egy kissé, mindjárt beszélünk az ügyről.

Udváriassan kiszolgálta vevőit, azután beszélni kezdett az örökségről.

— Ön bizonyára nem vásárolni jött valami elegáns, divatos nyakendőt fi letembe, hanem tudni szeretné, hogy mint áll a Horowitz féle örökség, amelyben én is érdekelve vagyok, ha nem is egy-kétféle, hanem mindene-etre egy-kétszáz ezer dollárral. Egyáltalán nem titok az örökség ügye és tudják, hogy én már nyolc éve bolygatom az ügyet, Newyorkban egyike a legjobb ügyvédeknek dolgozik és fáradozik benne.

— Milyen jogcímen tart igényt az örökségre? — volt első kérdésünk.

— Elmondom kérem a családi vonatkozásokat, rokonsági kötelekemet boldogult Horowitz püspökkel és akkor nyilvánváó lesz, milyen jogcímen tartok igényt a hagyatéka egy részére. Édes apámnak, Klein Fülöpnek anyja, tehát az én nagyanyám Horowitz Eszter édes nővére, huga volt az elhunyt Horowitz József anglikán püspöknek. Én tehát az örökösök egyöntetűen járjanak el.

Az igényjogosultak

— Milyen lépéseket tett ön már a hagyatéka ügyében?

— A newyorki ügyvédi kamarának elnöke Ely Rosenber (38 Park Row, Newyork City) intézi az én ügyemet és Newyorkban lakó unokatestvérem Csengeri Erzi (Union Hotel Leauge) 541 East 78 Street. Csengeri Erzi szintén érdekelni fál, Horowitz Eszternek, az örökösök nővérenek unokája. Ő intézi az óhazai rokonokkal a levelezést, anyja Pesten él és természetesen ő is, mint közeli rokon igényt tart a hagyatékra. A világháború igen megakasztotta az összeköttetést az óhazában élő rokonokkal, de most azután annál intenzívebben vettük fel a levélbeli érintkezést, hogy a hagyatékra vonatkozóan az örökösök egyöntetűen járjanak el.

— Kik vannak még Amerikában az örökösök közül?

— Az amerikai rokonság közül én a családom hozzátartozóit tartom csak nyilván. So. Norwalkon lakik nővérem Klein Zzeni, férjzett Ripner Mártonné (18 Loerince Street), bátyám Klein Simon Brooklynban (368 East 35 St.). Nagykárolyban Szatmármegyében él fivérem Klein Albert, továbbá apám testvérenek leánya Tiszaföldváron Klein Fáni, férjzett Königsteiné, akinek egyik leánya Königstein Eszti Chicagóban él és férje Bernann Sámuel, ezek mind bejelentették igényjogosultságukat a hagyatékra.

Megnyit a FRENKEL-áruraktár Strada Aprinjoarelor (volt Gyufagyár-utca) 13. szám. 1347
Legelőnyösebb feltételek, legmagasabb lombardok. Ritűnő száraz helyiségek, pincék nagy befogadóképességgel. Vasuti vágány. Telefon 101, 290.

Írásos okmányok

Nagyon nehéz elintézni a hagyaték ügyét, mert az örökösök szeretését laknak. Az Amerikában lakó örökösökkel szeretnék családi összejevetelt és tanácskozást folytatni Bridgeporton, hogy együtt erővel küzdjünk ki a nagy hagyaték reánk eső részét.

Vannak kérem írásos okmányai arról, hogy Horowitz volt püspökök rokonságban van?

A születési bizonyítványok, az anyakönyvi kivonatok már mind együtt vannak felfelé menőleg, szülein és nagyszülein adatai is, amelyek alapján azután hitelesen lehet összeállítani a családfát és a rokonságot pontosan kimutatni.

A lap ezután leközi az Uj Kelet cikket, amelyben Horowitz nagysebeni főrabbi ismerteti az örökösödési ügyet, majd a „Legujabb” rovatban nagy betűkkel ezeket írja: „Lapunk zártkor levelet kaptunk Ely Rosenberg-től, a newyorki ügyvédi kamara elnökétől, amelyben arról

értesíti a „Testvériség”-et, hogy július 26-án, szerdán San Franciscóba utazik Horowitz anglikánus püspök többmillió öröksége ügyében, a Horowitz-család több amerikai rokonának a megbízásából.

San Franciscóban a román konzulátusnál is fog tárgyalásokat folytatni az ügyvéd.

Ely Rosenberg ügyvéd Klein Zsigmon bridgeporti honfitársunk érdekeit is képviseli. A tárgyalások eredményéről és az örökségi ügy állásáról tájékoztatni fogja a „Testvériség”-et.

Mindenestre örvendetes, hogy a Horowitz ügy az amerikai örökösök jóvoltából kezd kilépni az aktárból az életbe. Az amerikaiak az ő szokott gyakorlati érzékükkel fogják siettetni az eljárást. Az Uj Keletnek az ügyhöz csak annyi köze van, hogy cikkei nyomán került ki az amerikai nyilvánosságba s nyilván ennek alapján tárgyal a newyorki ügyvéd a sanfranciscói román konzulátussal.

KÖZGAZDASÁG

Hogyan lehet iparfejlesztési kedvezményt nyerni

A közlekedési minisztérium közlése

— Az Uj Kelet Indóitól —

Az iparfejlesztési törvényt egyes a törvény kedvezményeire jogosult vállalatok tévesen értelmezik. Egyes állomásokon a szállítási díjak elengedését kérik, anélkül hogy érvényesen megkapták volna a kedvezményt. Ezért a közlekedési minisztérium 76.266/21.474 C szám alatt a következőkben ismerteti az iparfejlesztési kedvezményt és annak elnyerésének formalitásait.

I. Az iparvállalatok, amelyek az iparfejlesztési törvény kedvezményeit a miniszteri napló útján: amelyet a Monitorul Oficialban hirdetett ki, megkapták, bélyegzet kérésével forduljanak a CFR, vezérigazgatóságához hivatkozva a Monitorul Oficial számára, amelyben az illető napló határozatot kihirdették.

Vasúti állomással nem rendelkező helységeken fekvő iparvállalatok fel kell tüntessék a (gyárhoz legközelebb eső) CFR, állomást, vagy éppan a „helyi”, „magán”, „helyi érdekű” és „helyi magán” vasutak valamely állomást, ahol a feladás történik.

A CFR vezérigazgatósága miután a kereskedelmi- és iparügyminisztériumból is megkapta a szükséges tájékoztatásokat, mindgyik iparvállalat tudomására adja: az adott (engedélyezett) leszállítás (szállítási kedvezmény) mérvét, az adott kedvezmény érvényességi idejét, valamint a szállítási kedvezmény alkalmazása érdekében teljesítendő alakiságokat.

II. 45 százalékos szállítási kedvezmény a gyártott cikkek után csak a feladás alkalmával adható meg. A „származási irat” (adresse de provenienta) nyomtatvány rovatát pontosan ki kell tölteni s azt az illető iparvállalat igazgatója ténnyel írja alá.

III. A 30 százalékos kedvezmény a belföldi gyári anyagoknál vagy vámentességgel utólagosan csak visszatérítéssel alkalmazandó. A malmok és lisztgyárak részére szállított gabonaműek nem részesülnek szállítási kedvezményben.

IV. Építési anyagok, gépek, géprészek, kellékek és gépkészülékek, — amely tárgyak szükségesek a gyár alapítása után bekövetkező kitermelési berendezése, — után járó 20 százalékos kedvezmény mindenkor utólagosan visszatérítés útján lesz alkalmazva, amennyiben mindgyik vállalat külön, vagy egyesges rendelést útján köztudomásra hozott

feltételeknek eleget tesz az illető vállalat.

Ezen kedvezményt esetről-esetre adják meg az illető ipari vállalat közbejöttével a keresk. és iparügyi miniszter speciális a CFR, vezérigazgatósághoz intézett megkeresésére.

Szem előtt tartandó azonban, hogy a huszszázalékos kedvezményt nem adják meg amior a gépek, géprészek, készülékek és mellékreszek utólagosan a már működésben levő gyár számára szállítanak és amelyek az üzem nagyobbitására, vagy továbbfejlesztésére és egyéb bármint oly műveletre szolgálnak, amelyek a kitermelés megkezdését követi.

Bármelyik iparvállalat az építkezés és az első az üzem kitermelésére vonatkozó berendezés után a kereskedelmi és iparügyi minisztert (az ipari osztályt) megkeresi az iránt, hogy az előirt megállapításokat tegye meg, minek következményeként az érdekelt vállalat a minisztérium (kereskedelmi és iparügyi) útján a CFR, vezérigazgatóságnak a megfelelő tudósítást megadja.

Csak e formalitások teljesítése után közli a CFR, vezérigazgatóság az illető vállalat a szükségeseket a gyári termékek és esetleg alapanyagok szállítási kedvezményére vonatkozólag.

VI. Az alapanyagok után adandó 30 százalékos és az építési anyagok, gépek, géprészek stb. után (IV. p.) adandó 20 százalékos szállítási kedvezmény nem lesz megadva akkor, ha a nevezett tárgyak és anyagok feladásuk alkalmával már kedvezményben részesültek.

VII. A kérés és közlés mindenkor törvényes bélyeggel látandó el. Bélyegzetlen iratok nem vesznek tekintetbe.

VIII. A jelen hirdetményben közölt szállítások érdekében, amelyek 1922 április 1. után lesznek feladva, hatályon kívül helyeztetnek a 14708/3. 828. C. 1921 március 15-iki hirdetmény rendelkezései (Monitorul Oficial 19. száma 1921 április 23. 6.635 oldal) valamint a 33529/9. 117. C. 1921 szeptember 27-iki hirdetmény rendelkezései is, (Monitorul Oficial 147. 1921 okt. 5. oldal 927) mivel ezen hatályon kívül helyezett rendelkezéseket a jelen hirdetmény rendelkezései helyettesítik.

Belföld

(x) Megindult a tölgyfakivitel. A kormány érthetetlen szigorúsággal tiltotta a több eszer vagonra rugó tölgyfakészlet kivitelét. Az erdélyreai faegyesület többzörős intervenciójának eredményeként a földmiváltsági miniszter Bongatianu professzort, Georgesou vesérlőfélyelőt és Dimitrescu

közlekedésiügyi mérnököt Erdélybe küldte a helyzet tüzetes megvizsgálására. Az érdekeltek képviselőiben H. Brauner, az erdélyreai faegyesület központi főtitkára és Karpf Márton, a nagyváradi fakörzet titkára foglaltak helyet a bizottságban. A bizottság bejárta Erdélyt és Bánátot. Meglátogatták Temesvár, Arad, Nagyvárad, Szatmár, Kolozsvár és Brassó fakörzeteinek minden olyan telepét, ahol intenzíven foglalkoznak tölgyfatermeléssel. A telepeken talált tölgyanyag készletekről pontos statisztikát készítettek, ugy a talpa, mint a fűrészárúknak vonatkozólag. Utjukról részletesen beszámoltak az illetékes minisztériumokban. A tölgyfatermelők álláspontját teljesen fedő referátum következtében illetékes helyről határozott ígéretet kaptak, hogy a legközelebbi időn belül engedélyezni fogják a legtöbb tölgyfatermék kivitelét. E hó 17-én az erdélyreai faegyesület Groza Peter dr. elnökletével választmányi gyűlést tart Aradon, ahol részletesen megtárgyalják az új helyzetet.

(x) Beváltják a visszamaradt 40 százalékos bonokokat. A pénzügysegítés alkalmából fennmaradt 40 százalékos bonok beváltásakor — mint ismeretes — többkülönböző okokból bonjaikat nem válthatták be. Ma a „Lupa” hivatalos helyről arról értesül, hogy a kormány néhány hónap múlva intézkedni fog a visszamaradt 40 százalékos bonok kifizetéséről. E célra külön bizottságokat állítanak fel, amelyek felülvizsgálják a pénzügyminisztériumhoz bonyújtott kérvényeket.

Külföld

(x) Zürichi tőzsde aug. 9-én. Zárlat Berlin 65, Amsterdam —, Newyork 526.25, London 2343, Páris 42.45, Miláno 23.87, Prága 1295, Budapest 36, Zágráb 16.25, Varsó 8, Bécs 1, osztrák helyezett 1.25.

(x) Nem korlátozzák a német devizaforgalmat. Berlii tudósítók telefonjelentése: A német kormány részéről hivatalosan megcafolják azokat a híreszteléseket, amelyek szerint a német kormány a szabad devizaforgalom megszüntetésének gondolatával foglalkozik. A kormány tervez ugyan bizonyos rendszabályokat a spekuláció megakadályozására, de korántsem gondol arra, hogy a bécsi és a budapesti intézkedéseket Németországban is utánozza.

(x) A német margarinarak emelkedése. Az alsórajnai margaringyárosok, mint Berlinből jelentik, a margarin fontját 11 márkával felemelték. Eszerint a legolcsóbb margarin fontja 77 márkába kerül.

SPORT

Labdarugás

Victoria—Haggibbor 3:1 (0:0). A kolozsvári kerületben augusztus 8-án, kedden délután tartották meg a szezon utolsó bajnoki mérkőzését. A Gergely Aladár bíró téves ítélkezései folytán, irreális körülmények között lefolyt és 1:1 arányban eldöntetlenül végződő első bajnoki mérkőzést a kolozsvári szövetség hivatalból megsemmisítette és az új találkozó lejátszását augusztus 8-ra rendelte el. A Haggibbor játékosainak akadályoztatása következtében nélkülözni volt kénytelen Pollákot, Braunt, Virágot, Rosenberget, Jakobit, az ifjúsági csapatból beállított Moskovics, Baumzwajg Jankó, Feuermann, Ankraut és Reiter azonban nem tudták pótolni a hiányzó nagyklasszist, bár szép összjátékukkal általános feltűnést keltekkel. A Victoria a letört csapat minden tehnikai és taktikai kellékével rendelkezett és általában unalmas hangulat, lelki depresszió jellemezte egy a játékot, mint Adorján Ödön szövetségi bírót, aki ítékezéseiben kisebb-nagyobb tévedéseket követett el. — Az első félidőt állandó Haggibbor fölény jellemezte, ami

azonban gólokban nem jutott kifejezésre. A második félidő 24-ik percében a hibéz Haggibbor védelem mellett erős offside helyzetből esik az első Victoria-gól. A 31-ik percben Lazarovics a csatársorba nyomul előre, a kiadott labdával Nyul megszökik és ideális céntrét Lázár védehetlenül a hálóba helyezi. A szép kiegyenlítő gól, amely hatalmas tapsot aratott, volt az egyetlen momentum a mérkőzésnek, amidőn a csapatok igazi futballt játszottak. A 34-ik percben Babás révén a Victoria újabb vezetéshöz jut, két percmulva pedig Molnár szerencsés céntrét az egyébként néhány bravuros védést produkáló Rosenfeld Haggibbor-kapus saját hálójába üti. Az utolsó bajnoki mérkőzést tehát 3:1 arányban a Victoria nyerte meg és ezzel a kolozsvári kerület 1921—22. évi bajnokcsapata lett.

Sámson—Törekvés 3:2 (0:1). Szatmárról jelenti tudósítók: Az idei szezonban eddig még veretlen máramarosszigeti Sámson zsidó sportegyesület csapata Szatmáron folytatta győzelmi sorozatát. Az augusztus első vasárnapján tartott barátságos mérkőzésen Szatmár egyik legkitűnőbb sportegyesületét, a Törekvést győzte le. A mérkőzés a sáros, felárat pályá dacára szép küzdelmet eredményezett. A zsidó csapat már az első félidő legnagyobb részében fölényben volt, de eredményt nem tudott elérni, sőt a 25-ik percben az állandó ostromgyűrűből felszabadult Törekvés szerzi meg Szarvadi révén a vezetést és 1:0 arányban javára zárja a félidőt. A második félidőben erőlyes támadásokat vezet a Sámson Polozsnyai kapus azonban bravurosán védi a veszélyes lövéseket. A Sámsonnak Farkas II. révén végre sikerül kiegyenlítenie és döntő fölénybe jut. Drescher legjobb formáját játszva ki, a 20-ik és 32-ik percben két góllal biztosítja a Sámson győzelmét. A Törekvés elkeseredetten küzd, de csak a játék befejezése előtt sikerül 3:2-re szőpítenie az eredményt. Szegedi gólya után a kitűnően bíráskodó Vadász (SzSE) lefújta a mérkőzést. A Sámson csapatában Drescher, Deutsch, Kohn és Salamont tüntek ki, a Törekvésben Polozsnyai kapus, Friedmann, Bartha Szegedi és Szarvadi voltak jók.

Barkochba—Nagybányai SC 1:1 (0:0). A fiatal szatmári zsidó csapat lelkiismeretes és szorgalmas tréning után fejlődő formát áruelt el a nagybányaiak ellen tartott barátságos mérkőzésen. Bíró Pártos (NAC).

Az Universitatea Aradon. A szimpatikus kolozsvári egyetemi csapat augusztus hó folyamán két mérkőzést játszik Aradon. Augusztus 19-én a Gloria CFR, augusztus 20-án pedig az AAC ellen tart barátságos mérkőzést. Az Universitatea futballcsapatának ez lesz első aradi szereplése.

A Brasovia és az MMTE Kolozsvárt. Augusztus 13-án két vidéki csapat tart barátságos mérkőzést Kolozsvárt. A Brasovia kitűnő együttese, amely néhány héttel ezelőtt saját pályáján 3:3 arányban eldöntetlenül végzett a Haggibborral, revánsmérkőzését tartja meg a kolozsvári zsidó sportegyesület futbalcsapatával, a KMTE pedig, amelynek labdarugócsapatát az új vezetőség teljesen reorganizálta, a marosvásárhelyi testvéregyesület, az MMTE lényegesen megerősödött csapatával méri össze erejét.

Ifjúsági triálmérkőzés. Az augusztus 15-én Kolozsvárt eldöntésre kerülő Kolozsvár—Nagyvárad válogatott ifjúsági mérkőzés triálját ma, csütörtökön délután 6 órai kezdettel tartják meg. Dr. Morar Teofil ezuton is felkéri a kijelölt ifjúsági játékosokat a pontos megjelenésre.

Felolós szerkesztő DR. MARTON ERNŐ Kiadó: RADINA nyomda és kiadóvállalat B.T. Szerkesztőségi telefonszám 977.

SZIN...
Csütörtök
Má
7 ó
kal
isk
Ug
és
föll
Péntek: 5
Ház
há
kor
9 ó
szé
Sár
uj
Gó
Szombat:
(H)
kor
9 ó
Br
és
tár
föll
Vasárnap:
tar
he
ka
(R)
ka
M
M
Li
A műsor
meg
A Sz
katlan s
a hegye
halálhar
harmadi
Decla-
kedelt
esett kü
ellen.
Mitó
Sári. H
magyar
bemutar
aktuáit
szerül
nemkül
A nagy
látható
kabarcj
Pént
kedves
este a
kitűnő
cime: 5
meg so
az új m
nak A
helyzet
mul. Sz
házassa
kiválóa
szerep
Rózi,
László,
magán
Akos
magyar
U
CI
R
ah
m
tár
138
I
h
a
csi
P
V
R
R

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

MAGYAR SZÍNHÁZ

Heti műsor

Csütörtök 5 óra: Unus a hegyek királya. Második rész. (Olesó helyárrakkal.) 7 óra: Ugyanaz. (Rendes helyárrakkal.) 9 óra: Kerti kabaré. Vincellér iskola. Mitől bolondulunk? Bodri. Ugyanaz férfiban. Magánszámok, tréfák és táncok. (Berky Lili és Gózon Gyula föllépésével.)

Péntek 5 óra: Unus a hegyek királya. Harmadik és befejező rész: Boldog házasság. (Olesó helyárrakkal.) 7 óra: Ugyanaz. (Rendes helyárrakkal.) 9 óra: Kerti kabaré. premier! Bűvös szék. Bronz ökör. Modern házasság. Sámson és Delila. Uj magánszámok, új tréfák és táncok. (Berky Lili és Gózon Gyula vendégjátékával.)

Szombat 5 óra: Unus a hegyek királya. (Harmadik rész. Olesó helyárrak.) 7 óra: Ugyanaz. (Rendes helyárrakkal.) 9 óra: Kerti kabaré. Bűvös szék. Bronz ökör. Modern házasság. Sámson és Delila. Magánszámok, tréfák és táncok. (Berky Lili és Gózon Gyula föllépésével.)

Vasárnap 3 óra: A gyémánthajó. (Fantasztikus kalandregény. Olesó helyárrakkal.) 5 óra: Ugyanaz. (Olesó helyárrakkal.) 7 óra: Ugyanaz. (Rendes helyárrakkal.) 9 óra: Kerti kabaré. Bűvös szék. Bronz ökör. Modern házasság. Sámson és Delila. Magánszámok, tréfák és táncok. (Berky Lili és Gózon Gyula föllépésével.)

A másorra tűzött előadások jegyei előre megváltatott a színház pénztáránál

A Szinkör mozgóban. Csütörtökön a szokatlan sikert aratott kalandtörténet, Unus a hegyek királya, második része fut: Eltűnő halálharc a hegyekben. Péntek, szombat a harmadik és befejező rész fut. Vasárnap Decla-attrakció. A gyémánthajó. Kay Hoog kedvelt kalandjaiból. Kay Hoog kétségbeesett küzdelme a Pókok bűnszövetkezetével.

Mitől bolondulunk meg? és Szép Salamon Sári. Harsogó kacagás és tapsolás kísérte a magyar színház kerti kabaréjának kedden bemutatott műsorát. Győri Illés István aktuálítása a Mitől bolondulunk meg fergetegszéri nevetéseket váltott ki a közönségből, nemkülönben a nagyszerű szép Salamon Sári. A nagyszerű műsor szerdán és csütörtökön látható még csak a magyar színház kerti kabaréjában.

Pénteken új műsor. Szomaházi István kedves egyfelvonását mutatja be pénteken este a magyar színház kerti kabaréjának kitűnő együttese. A Szomaházi-ujdonság címe: Vincellér iskola és eddig Kolozsvárt még sohasem játszották. Másik szenzációja az új műsornak Karinty legjobb vígjátékának a bűvös széknek bemutatása, amely helyzetkomikumával minden eddig felülmúl. Szinrekerül még pénteken este a Modern házasság és Sámson és Delila, mindkettő kiválóan mulattató bohóság. A darabok főszerepeit Berky Lili, Gózon Gyula, Fajk Rózi, Leóvey Leó, Izsó Miklós, Mihályfi László, Bálint Béla stb. játsszák. Teljes új magánszámok tarkítják a műsort, amit Gara Akos konferál. Jegyek előre válthatók a magyar színház nappali pénztáránál.

Uj! Megnyit Uj!
Clujon a Bolyai-utcában
ROSMANN MIHÁLY
szücsműhelye

ahol minden e szakmába vágó munkát legújabb divat szerint jutányosan és pontosan eszközöl.
1387

Malomhengereket

a leggyorsabban és legpontosabban csiszol és rovátkol 4 rovátkoló gépen

Prinez Testvérek Vasöntöde és Gépgyár Részv.-társaság Szatmár

Rumänisch-Palästinische Handels- und Industrie Aktien-Gesellschaft

Import-Export

Bucuresti — Galati — Jaffa
Emigrations- und Transport-Abteilung

Import-Export

Waren- und Personentransporte nach Palästinaschen und Syrischen Häfen bei vorteilhaftesten Bedingungen. — Regelmässige Passagieren- und Warenbeförderung in alle 20 Tage nach Constantinopel, Haifa, Jaffa, Alexandrien und Beyrouth mittels den Dampfern „CONSTANTA“ und „BUCURESTI“ des S. M. R. — Spezialdienst: III. Personenklasse. Informationen und Fahrkarten bei der

S. A. Romanino-Palestiniana

Bucuresti, Strada Smardan 43, et. I.
Galati, Strada Domneasca No. 12.

4295-1

Valutapiac augusztus 9-én

TÖZSDÉK	Lei	csch kor.	márka	fran. frank	svájci frank	lira	osztr. kor.	magy. kor.	font sterl.	dinár	leva	lengy. marka	dollár	holl. forint	török font	svéd kor.
Bukareszi valuta deviza		265	19 15	800 875	18 19	485 500	30 26	9 6	455 483	159	75	192	109 100		78	
Bécs valuta deviza																
Prága valuta deviza			545	333	780	187	813	270	18275	4825	25	6425	4090	1587		
Berlin valuta deviza	800	1860		6125	144	3450		4850	3470				745	295		
Zürich valuta deviza		1287	67			24	1	35				8	526			
Paris valuta deviza	1340	3015	162		233	5620	003		5478				1248			
Budapesti valuta deviza																

MODERN ÜVEGCISISZOLDA ÉS TÜKÖRÁRUGYÁR PÉCHY és TÁRSA

Oradea-Mare (Nagyvárad) Strada Saguna (Kapucinus-u.) 20. 0000000000000000 1381

készíti a legszebb tükröket és butorívegeket minden méretben és mennyiségben
Ujrafoncsorozás! Kérjen árajánlatot!

SCHÖNBERGER, SPITZ & Co

kötött, szövött, rövid és norinbergi áruk nagykereskedése

Oradea-Mare—Nagyvárad, Nagypiac-tér

NYUGÁGYAR

Weisz Kálmán, Oradea-Mare, Nagypiac-tér 10. Telefon 905.

kívánatra egyes drbként is bárhova **gyári áron** szállíthatnak kartámlával, lábrésszel prima vászonnal 250.—, vászon nélkül 150.— lei ellenében 0000

Uniunea Comerciala Rt.

Központ: Bukarest

Alaptőke: 25,000.000 Lei

Fiókok: Galati, Jassy, Constanta, Craiova, Chisinea, Cernăuți, Timisoara és Cluj, Strada Regina Maria (Deák Ferenc-u.) 32.

Ajánlja bőven felszerelt raktárát: Fűszer és coloniál áru, autók, kocsilack Rudvas, abroncsvas, lemezek, csavarárú, szerszámok, különböző mintájú kapák, lapátok, asók csákányok, kaszák, kaszafező kövek (Anker) és kaszaverő szerszám. Mindennemű bel- és külföldi olajok (hengerdinamó, motorvazelin, tovatákenőcs stb.) Bőr-árakban: chewreaux, box, bagarit, talpak, patkók stb. Teher- és személyautók és mindennemű autófelszerelések.

Lloyd 793

1382

J. NACHT

Soc. în nume colectiv. 4071-1

Központ: Bukarest

Fiókok: Arad, Wien

Telefonszám 6—53. Cluj Piața Cuza-Vodă 12.

Vörösréz-lemezek, rudak, csövek, sodronyok, üstök, pálinkafőzőüstök
Sárgaréz-lemezek, rudak, csövek, sodronyok
Angolón 99% tömbökben és rudakban Antimon, Zink, Ólom
Csapágyfémek 12—80% tiszta bronz tömbökben és rudakban
Mindennemű feketelemezek 0.25 mm.—10 mm., fedélemezek 65/100.
Horgonyozott lemezek, zink és fehérlemezek, alumíniumlemezek

Gázcsövek 1/2"—2", ólomesövek, Mannesmanncsövek
Vermorel (eredeti francia) permetező
Asbest tömitések, Carborundum gyártmányok, Bergmannsövek
Csavarárúk (Brevillier & Urban, Wien) minden méretben
Transmissióstengelyek, acéllemezek, vasuti szükségleti cikkek, műszaki cikkek, drogúak

Cluj, Piața Cuza-Vodă 12. ENGROS Táv.-cim: METALNACHT, Cluj

1333

ÁTUTALÁSOK!

a külföld bármely részébe legszolidabban eszközöl a

Forgalmi Bank Rt.

Cluj, az Urania palotával szemben. Idegen pénznemek vétele és eladása, folyó számlák, lombardkölcsönök, betétek naptól-napig a legmagasabban kamatoztatnak. Telefon 1—69 és 7—25.

?

MŰTÁRGYAKAT, szép antik butorokat és zongorákat a legmagasabb 000 árban vesz 000

GRÁTZ

műkereskedése, Piața Unirei 8. sz. Nagyobb vidéki teleknél, — meghívásra — személyesen kimegyek. 000

!

tott kifeje-
24 ik per-
or védelem
éből esik
l-ik per-
orba nyo-
ával Nyul
rét Lázár
helyezi. A
y hatalmas
ellen mo-
amidőn a
tszottak. A
éi a Vie-
két pere
ecésés cen-
y bravuros
d Hagzib-
i. Az utolsó
: 1 arány-
z és ezzel
1—22 évi

3:2 (0:1).
itók: Az
g verelel
zsidó sport-
áron foly-
Az augusz-
tott barát-
már egvik
tét, a Tó-
mértőzés a
acára szfp
t. A zsidó
legnagyobb
de ered-
sőt a 25 ik
omgyűrből
szerzi meg
st 6: 1:0
félidőt. A
es támadá-
Polozsnyi
an védi a
Sámsonnak
sikerül ki-
lánybe jut.
iját játsza
ben két gól-
győzelmet.
en küzd, de
előtt sikerül
eredményt.
ittüően bi-
l) lefújta a
es-patában
n és Sala-
vésben Po-
ann, Bartha
ak jók.

yal SC 1:1
zsidó csapat
lmas tréning
t el a nagy-
barátságos
(NAC).

don. A szim-
etemi csapat
n két mérkő-
gusztus 19-én
us 20 án pe-
t barátságos
ítatea futball-
aradi sze-

MMTE Ko-
án két vidéki
s mérkőzést
kitűnő együt-
héttel ez előtt
nyban eldön-
gibborral, re-
meg a kolozs-
let futballesa-
dig, amelynek
uj vezetőség
a marosvásár-
az MMTE lé-
tt csapatával

es. Az augusz-
eldöntésre ke-
várad váloga-
triálját ma,
órai kezdettel
Teofil ezuton
sági játékos-
ssre.

ARTON ERNŐ
Madovállal B.T.
szám 977.

